

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1947-1948.

SÉANCE DU 19 OCTOBRE 1948.

Proposition de loi relative à la compétence territoriale des tribunaux en matière de vente à tempérament.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La faculté, laissée par la loi aux justiciables de déroger aux règles normales de la compétence territoriale des tribunaux, présente de graves inconvénients.

Déjouant les prévisions statistiques, elle rend malaisée une bonne organisation de la justice.

Elle a eu notamment pour effet, dans ces dernières années, de canaliser vers les justices de paix des grands centres et spécialement vers les justices de paix de la capitale un nombre considérable d'affaires relevant normalement des juridictions cantonales de province.

Certaines de ces dernières juridictions se trouvent, de la sorte, dépourvues de causes à juger, tandis que les juges de paix des grands centres, particulièrement ceux de Bruxelles, se voient accablés de tâches qui dépassent leurs possibilités.

L'on voit ainsi, d'autre part, soustraire de nombreuses affaires au juge qui, en raison de sa connaissance de la situation locale, de la facilité avec laquelle il peut enquêter et visiter les lieux, se trouve dans les meilleures conditions pour les bien apprécier.

On se demande si, pour parer à ces difficultés, il ne se recommanderait pas de rendre la compétence territoriale d'ordre public.

La présente proposition n'a pas une portée aussi étendue.

Elle tend seulement à supprimer les inconvénients de la libre attribution de compétence dans un domaine où ses abus sont particulièrement fréquents et flagrants : celui des ventes à tempérament.

La plupart des contrats de vente à tempérament contiennent une clause d'attribution de compétence aux tribunaux du siège des affaires du vendeur ou

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1947-1948.

VERGADERING VAN 19 OCTOBER 1948.

Wetsvoorstel betreffende de territoriale bevoegdheid der rechtbanken inzake verkoop op afbetaling.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

De vrijheid, welke de wet aan de rechtsonderhorigen laat om van de normale regelen der territoriale bevoegdheid van de rechtbanken af te wijken, biedt ernstige bezwaren.

Zij verijdt statistische voorzieningen en bemoeilijkt een goede inrichting van het gerecht.

Zij heeft tijdens de jongste jaren inzonderheid tot gevolg gehad dat een aanzienlijk aantal zaken, die normaal van de kantongerechten uit de provincie afhangen, naar de vrederechten van de grote centra en vooral naar de vrederechten uit de hoofdstad werden afgeleid.

Sommige van de eerstgenoemde rechtscolleges geraken aldus verstoken van te berechten zaken, terwijl de vrederechters uit de grote centra, en vooral uit Brussel, overbelast worden met opdrachten die hun mogelijkheden te buiten gaan.

Alzo ziet men, verder, talrijke zaken onttrekken aan de rechter die, wegens zijn bekendheid met de plaatselijke toestand, het gemak waarmee hij een onderzoek kan instellen en de plaatsen bezoeken, in de beste omstandigheden verkeert om een goed oordeel te vellen.

Men vraagt zich af of het, om die moeilijkheden te verhelpen, niet geraden zou zijn de territoriale bevoegdheid van openbare orde te maken.

Onderhavig voorstel strekt niet zo ver.

Het wil alleen de bezwaren ondervangen van de vrije keuze der rechtsmacht op een gebied waar misbruiken veelvuldig en klaarblijkend zijn : de verkoop op afbetaling.

De meeste afbetalingscontracten behelzen een beding, waarbij rechtsmacht wordt toegekend aan de rechtbank uit de plaats waar de zetel van de

de l'organisation de crédit qui finance la vente. La plupart des acheteurs souscrivent à cette clause sans se rendre compte de ses effets.

Elle aboutit souvent à vinculer le droit de défense de l'acheteur, appelé, pour vider des contestations relatives à des sommes parfois minimes, à des déplacements plus onéreux pour lui que la perte du procès.

Elle met, aux mains du vendeur ou de l'organisme de financement, un moyen de pression injuste.

Déjà en 1920, le législateur a cru devoir mettre fin à une situation analogue en matière d'assurances.

La présente proposition tend à étendre à la vente à tempérament les dispositions adoptées à ce moment.

JEAN FONTEYNE.

* * *

Proposition de loi relative à la compétence territoriale des tribunaux en matière de vente à tempérament.

ARTICLE UNIQUE.

L'article 1er de la loi du 20 avril 1920, complété par la loi du 8 janvier 1923, formant l'article 43bis du Livre préliminaire du Code de Procédure civile, est modifié comme suit :

a) L'alinéa ci-après est ajouté après le cinquième alinéa du paragraphe 1er :

« En matière de ventes à tempéraments, de financement de ventes à tempéraments et d'opérations cambiales afférentes à pareilles ventes, toute action dirigée contre l'acheteur ou formée par lui sera portée devant la juridiction dans le ressort de laquelle se trouve son domicile. »

b) Le premier alinéa du paragraphe 2 est remplacé par :

« Toute convention antérieure à la naissance du litige et contraire aux dispositions du paragraphe 1er est nulle de plein droit. »

J. FONTEYNE.
A. BOULANGER.
J. TAILLARD.
V. GOOSSENS.

verkoper of van de kredietinstelling die de verkoop financiert, gevestigd is. De meeste kopers ondertekenen dit beding zonder zich rekenschap te geven van de gevolgen.

Het leidt vaak tot belemmering van het recht van verdediging van de koper die, om geschillen betreffende soms geringe sommen te beslechten, genoopt is tot verplaatsingen die hem soms duurder kosten dan het verlies van het geding.

Het geeft aan de verkoper of aan de financieringsinstelling een onrechtmatig drukkingsmiddel.

Reeds in 1920 heeft de wetgever gemeend een einde te moeten maken aan een soortgelijke toestand inzake verzekeringen.

Dit voorstel strekt er toe de toen aangenomen bepalingen tot de verkoop op afbetaling uit te breiden.

* * *

Wetsvoorstel betreffende de territoriale bevoegdheid der rechtbanken inzake verkoop op afbetaling.

ENIG ARTIKEL.

Het eerste artikel van de wet van 20 April 1920, aangevuld door de wet van 8 Januari 1923, zijnde artikel 43bis van het Voorafgaand Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, wordt als volgt gewijzigd :

a) De volgende alinea wordt na de vijfde alinea van paragraaf 1 ingevoegd :

« Inzake de verkopen op afbetaling, financiering van verkopen op afbetaling en cambiaalverrichtingen betreffende zulke verkopen, wordt elke tegen de koper gerichte of door hem ingestelde eis gebracht vóór de rechtsmacht, binnen welker gebied zijn woonplaats gelegen is. »

b) De eerste alinea van paragraaf 2 wordt vervangen door wat volgt :

« Elke overeenkomst, gesloten vóór het ontstaan van het geding en strijdig met het bepaalde in paragraaf 1, is van rechtswege nietig. »